

College van Gedeputeerde Staten
van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

ONS KENMERK	BIJLAGE(N)	ONDERWERP	DATUM
ld/avdw/br.010.077	-	Investerings 1 ^e tranche Agenda van Brabant (PS 61/10A)	29 oktober 2010

Geacht college,

In onze Raad is donderdag 28 oktober jl. uw Kadervoorstel 1^e tranche investeringen Agenda van Brabant (Statenvoorstel 61/10A) uitgebreid aan de orde geweest. Naar aanleiding van de discussie is besloten u hierover een ongevraagd advies toe te sturen.

Samenvattend

Kort samengevat adviseert SER Brabant de besluitvorming over deze 1^e tranche investeringen van €300 mln aan te houden en grotendeels te heroverwegen. Onze belangrijkste overwegingen daarbij zijn:

- Doorwerking Regeerakkoord op de financiële slagkracht van de provincie(s)
- Decentralisatie regionaal-economisch beleid
- Internationaal economische urgentie

Directe aanleiding voor dit advies is dus het nieuwe Regeerakkoord. Daaruit kan worden afgeleid dat er een forse aanslag zal worden gedaan op de financiële slagkracht van de provincie. In verband daarmee is op dit moment volstrekt onduidelijk hoe groot het investeringsbudget van de Agenda van Brabant uiteindelijk zal blijken te zijn. Daarnaast ziet de SER in de voorstellen voor de eerste tranche investeringen onvoldoende terug van de ambitie om de economische structuur te versterken.

Dit klemmt temeer omdat het regionaal-economisch beleid geheel wordt overgeheveld van Den Haag naar provincie en regio's zonder de daarbij behorende financiële middelen. SER Brabant acht het van groot belang dat de provincie substantieel budget beschikbaar houdt voor het faciliteren van strategische investeringsprogramma's die momenteel in de regio's worden uitgewerkt voor een aantal internationaal kansrijke clusters en sectoren. Naar ons oordeel moet hieraan een zeer hoge prioriteit worden toegekend gelet op de grote opgaven waarvoor onze economie zich ziet gesteld in een snel veranderende wereld-economie.

In het navolgende gaan wij kort in op de verschillende onderdelen van het 'Kadervoorstel 1^e Tranche Investerings Agenda van Brabant' (PS 61/10A).

1. Afsprakenkader

De investeringsstrategie vindt zijn grondslag in de Agenda van Brabant en de daarin opgenomen toekomstvisie met de ambitie om tot de top van de (industriële) kennis- en innovatieregio's te gaan behoren. Direct doel van de investeringsstrategie is structuurversterking op een aantal onderscheidende onderdelen van de Brabantse kennis- en innovatieregio. Terecht wordt daarbij aangetekend dat dit om zorgvuldige keuzes vraagt. Zowel de kwaliteit als de toegevoegde waarde van de provinciale investeringen zijn van groot belang.

Voor de investeringsstrategie is een afsprakenkader uitgewerkt met een tiental ijkpunten om de concrete voorstellen te kunnen beoordelen. Wij noemen de belangrijkste ijkpunten:

- Vijf investeringsdomeinen (kennis, leefklimaat, bereikbaarheid, Brabants mozaïek, natuur & landschap)
- Investeringsdomeinen zijn aantoonbaar structuurversterkend
- Majeure investeringen, geen versnippering
- Extra investeringsimpuls, geen regulier beleid
- Aantoonbaar multipliereffect
- Afstemming met de gemeentelijke, Rijks- of Europese agenda

Oordeel SER Brabant:

De SER oordeelt in algemene zin positief over de inkadering van de investeringsstrategie en de in dat verband geformuleerde ijkpunten voor het beoordelen van investeringsvoorstellen.

Wij maken echter wel de volgende kanttekening. Met de opname van vijf investeringsdomeinen neemt het risico toe van versnippering van investeringen. We zien dat in de huidige voorstellen al terugkomen. Dit vraagt om extra scherpe toetsing. Belangrijkste criteria zouden moeten zijn een aantoonbare bijdrage aan het primaire doel van de Agenda van Brabant (Europese topregio op het gebied van kennis en innovatie) en het synergetisch effect van de investeringsvoorstellen, ofwel effect sorteren op meerdere investeringsdomeinen.

2. Eerste tranche investeringen

Op 12 november 2010 wordt door Provinciale Staten het 'Afsprakenkader Investeringsstrategie' vastgesteld, alsmede de omvang van de eerste tranche investeringen (€ 300 miljoen). Deze eerste tranche investeringen wordt als volgt in deelbudgetten van € 50 mln gezet:

Energie	Solar en Biobased economy
Cultuur	Brabant Culturele Hoofdstad 2018 (De Kunst van het Samen Leven)
Sportinfrastructuur	Olympisch Plan 2028
Mobiliteit	Fondsvorming
Cultuurhistorisch erfgoed	Klooster, industriële complexen, landgoederen
Landschappen van allure	Maashorst, Groene Woud, Brabantse Wal

Oordeel SER Brabant

Bij deze eerste tranche investeringsvoorstellen is de directe bijdrage aan het primaire doel van de Agenda van Brabant slechts ten dele te leggen. Dat verband is alleen duidelijk terug te zien bij het voorstel op het gebied van energie & economie, waar het gaat om versterking van de kennisinfrastructuur (impuls aan publieke R&D) en het bevorderen van kennisvalorisatie. Bij de andere onderdelen is het nog slechts vaag. Kortom, wij missen scherpte in dit pakket, het roept nog te zeer het beeld op van 'ponds-pondsgewijze' verdeling in plaats van een samenhangend en synergetisch investeringspakket gericht op het realiseren van de primaire doelstelling van de Agenda van Brabant (zie punt 1).

3. Doorwerking Regeerakkoord

Eind september werd het regeerakkoord van het nieuwe kabinet bekend. Een fors deel van de rijksbezuinigingen wordt doorgevoerd door middel van decentralisatie van beleid naar provincie en gemeenten, ondermeer ook op economisch gebied. Op dit moment is echter niet duidelijk welke middelen daarbij ter beschikking worden gesteld. Vraag is zelfs of er überhaupt sprake zal zijn van decentralisatie van rijksmiddelen (zie verder hieronder). Essentieel is dat het regionaal-economisch beleid wordt afgeschaft in Den Haag en overgeheveld naar provincies en regio's. Daarmee wordt een forse hypotheek gelegd op het regionaal organiserend vermogen en op de effectiviteit en doelmatigheid van het regionale instrumentarium.

Het goede nieuws is dat de paragraaf in het regeerakkoord over het Economisch Beleid veel aanknopingspunten biedt met de Agenda van Brabant en de kansrijke clusters en sectoren die de basis vormen voor actuele regionale programma's van de 3 O's. De sleutelgebiedenaanpak wordt de komende jaren versterkt doorgetrokken, het regeerakkoord noemt in dat verband expliciet Brainport Zuidoost-Nederland en Maintenance Valley Midden- en West-Brabant. Hier staat echter tegenover dat er op de EZ-middelen fors wordt bezuinigd. Aangekondigd wordt bijvoorbeeld dat € 300 mln zal worden bezuinigd op de themagerichte innovatiesubsidies, waarvan de innovatieprogramma's het belangrijkste onderdeel vormen. Verder wordt fors bezuinigd op het technologiebudget (€ 500 mln) doordat er geen FES-middelen meer worden besteed aan technologie. Het is duidelijk dat Brabant hiervan de gevolgen gaat ondervinden. Het College van GS gaat er blijkens de stukken op dit moment nog vanuit dat van de oorspronkelijke € 1 miljard nog € 800 Mio resteert. Dat zou echter wel eens aanzienlijk minder kunnen zijn, rekening houdend met de extra lasten in verband de decentralisatie van rijkstaken-zonder-middelen op andere beleidsvelden.

Oordeel SER Brabant

Nu reeds is duidelijk dat Brabant vooral op eigen kracht inhoud moeten geven aan haar internationaal economische ambities, ook in financieel opzicht. Dat zal waarschijnlijk nopen tot een ingrijpende her-schikking van middelen en instrumenten voor de komende jaren.

In dat licht is het verstandig de besluitvorming over de 1^e tranche investeringen aan te houden.

4. Ruimte voor regionale investeringskracht

De doorwerking van de crisis van eind 2008 heeft laten zien dat een veerkrachtige en internationaal concurrerende economie van levensbelang is voor onze welvaart en welzijn. In de slipstream van Europa 2020 moeten de komende jaren de lijnen worden uitgezet, waarbij de focus in Brabant sterk gericht moet zijn op het versterken van het agro-industriële hart.

De wereld gaat er na de crisis anders uitzien. Internationale economische verhoudingen zijn sterk in beweging en dat vraagt meer dan ooit om scherpe strategische keuzes van industrie, kennisinstellingen en overheden. Steeds met als kernvraag: Waarmee verdienen we ons brood in 2020? Hoe ziet onze economische portfolio er dan uit. De ontwikkelingen rond bedrijven als Wärtsilä en MSD/Organon hebben de urgentie hiervan extra onderstreept.

In regionaal verband wordt op dit moment hard gewerkt aan strategische investeringsprogramma's voor de komende jaren. Internationaal economische concurrentiekracht op langere termijn is daarbij leidend. Zoals bekend vindt voor Brainport de programontwikkeling zelfs plaats op uitdrukkelijk verzoek van het kabinet. Korthedshalve verwijzen wij naar de verschillende programma's:

- Brainport 2020
- 5-Sterrenregio Noordoost-Brabant
- De Ideale Connectie Midden-Brabant
- De Agenda ZW-Nederland (Biobased Economy, Maintenance, Logistiek)

In alle gevallen is er regionaal bereidheid om scherp te kiezen met een hoog ambitieniveau (excellente regio's). Internationale concurrentiekracht en regionaal onderscheidend vermogen zijn steeds leidend. SER Brabant vindt dat een uitstekende ontwikkeling, wij zullen het belang daarvan in ons binnenkort verschijnende MLT advies 2011-2015 onderstrepen. In dit licht is het van cruciaal belang dat de provincie zich een stevige partner zal kunnen tonen, want nu reeds is duidelijk dat er forse investeringsprojecten aan de orde zullen zijn.

Vooruitlopend op ons MLT-advies vragen wij onderstaand reeds aandacht voor enkele daarvan:

- Businessplan Biobased West-Brabant (o.m. bedrijvencampus 'Agro-meets-Chemistry')
- Aviolanda Woensdrecht
- Aerospace & Maintenance Value Park (Midden-Brabant)
- Topinstituut Food & Health NO-Brabant ('Food University')
- Topinstituut 'Social Innovation' (Tilburg)
- Lifesciences campus Oss

Worldclass onderwijs

Een andere opvallende en prima ontwikkeling bij de regionale programontwikkeling is de koppeling tussen de R&D- en innovatieagenda's en de regionale onderwijskwaliteit (MBO, HBO en WO) in een aantal topclusters. SER Brabant ziet dat als een trend die de komende jaren sterk zal worden doorgetrokken. Wij verwachten dat (aanvullende) investeringen in onderwijs steeds nadrukkelijker op de regionale agenda zullen komen. Korthedshalve verwijzen wij naar de aanbevelingen in ons recente advies "*Investeren in Worldclass Onderwijs*" dat op 19 oktober jl. is aangeboden aan uw college. Aanbevolen wordt om in het kader van de Agenda van Brabant budgettaire ruimte te reserveren voor voor-financiering, opdat het (beroeps)onderwijs in staat kan worden gesteld sneller te schakelen.

5. Advies SER Brabant

In het voorgaande is vastgesteld dat:

- Deze 1^e tranche investeringsvoorstellen nog onvoldoende scherp is gerelateerd aan het primaire doel van de 'Agenda van Brabant';
- Het nog zeer onduidelijk is hoe groot het feitelijke budget zal zijn voor de Agenda van Brabant in verband met de vermoedelijk forse aanslag van het Rijk op de financiële slagkracht van de provincie (nieuwe Regeerakkoord);
- Regionaal-economisch beleid wordt gedecentraliseerd van Den Haag naar provincies en gemeenten zonder de bijbehorende substantiële middelen;
- Door ondernemers en werknemers als urgentienummer 1 wordt gezien het behoud van onze internationale concurrentiepositie (bedrijven en banen) in het licht van de internationale economische ontwikkelingen en machtsverschuivingen;
- Het van groot belang is, ook in politiek-bestuurlijk opzicht, dat diezelfde urgentie doorklinkt in investeringsagenda's als van de Agenda van Brabant;
- Er de komende jaren substantiële investeringskracht wordt gevraagd voor de regionaal-strategische programma's.

Op grond van bovenstaande constatering en overwegingen adviseert SER Brabant de besluitvorming over het thans voorliggende eerste tranche investeringspakket voor het grootste deel aan het houden en nader te toetsen op de directe bijdrage aan het hoofddoel van de Agenda van Brabant. Een uitzondering kan daarbij worden gemaakt voor het investeringsvoorstel over Energie, dat naar onze mening wel in voldoende mate beantwoordt aan de primaire doelstelling.

Tevens wordt in overweging gegeven om eerst *dán* tot besluitvorming over dit soort omvangrijke investeringsbedragen over te gaan, indien meer zekerheid bestaat over de hoogte van het resterende budget. Zulks in verband met het belang van een substantiële provinciale bijdrage aan de regionaal-strategische investeringsagenda's, die zonder uitzondering direct van belang zijn voor het realiseren van de primaire doelstelling van de Agenda van Brabant (Europese top- en kennisregio).

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Gerrit Jan Swinkels,
voorzitter

Leo Dubbeldam,
secretaris